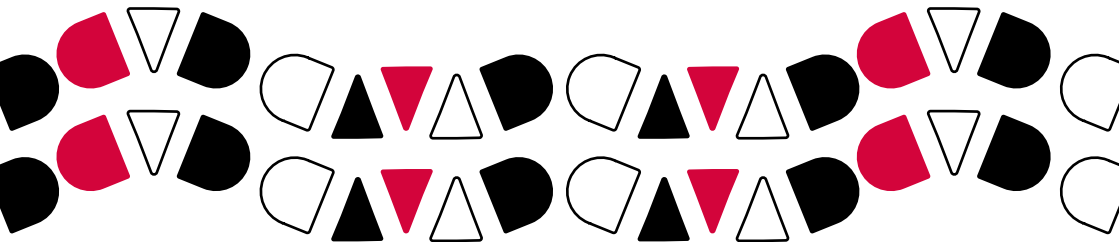

DESIGN | ARKISTO

Open opas

Muotoilukasvatusta arkistosta!

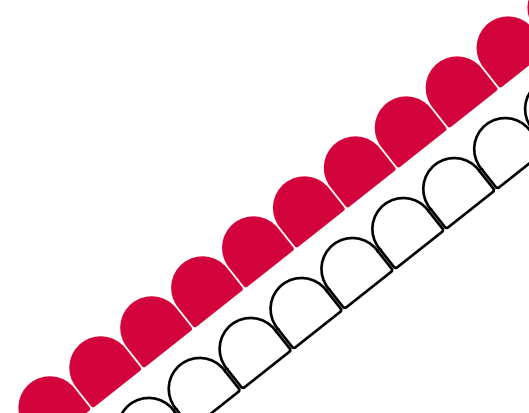
Saatteeksi

Luet Designarkiston muotoilukasvatusmateriaalin Open opasta, joka toimii apunasi muotoilukasvatusaineiston käytössä. Tässä oppaassa esitellään oppituntien sisällöt, tulostettavat tehtäväpohjat ja lisämateriaalit sekä muut tarvikkeet, joita tarvitset käyttäessäsi muotoilukasvatusmateriaalia. Muotoilukasvatusaineiston pohjana toimivat Designarkiston ja Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston (Elka) laajat arkistomateriaalit, joita on hyödynnetty luento-osuuksien ja käyttäjäpersoonien kuvituksissa.

Antoisia muotoilukasvatushetkiä!

Sisällys

Saatteeksi	2
Designarkiston muotoilukasvatus	4
Oppitunnit	5
Tuotemuotoilu	6
Korumuotoilu	7
Kuosisuunnittelu	8
Logosuunnittelu	9
Pakkausmuotoilu	10
Palvelumuotoilu	11
Tulostettavat lisämateriaalit ja tehtäväpohjat	12
Muut tarvikkeet	15
Lähteet ja linkit	16

Designarkiston muotoilukasvatus

Designarkisto on suomalaisen muotoilun ja suunnittelun erikoisarkisto, joka toimii Mikkelissä Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston yhteydessä. Designarkisto kerää ja säilyttää pysyvästi suomalaiseen muotoiluun ja suunnitteluun liittyviä asiakirjoja ja esineitä ja tarjoaa kaikille muotoilusta kiinnostuneille mahdollisuuden näiden aineistojen tutkimiseen. Designarkisto on voittoa tavoittelematon organisaatio, jonka toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Muotoilukasvatus on olennainen osa Designarkiston toimintaa. Vuodesta 2012 lähtien arkisto on järjestänyt koululaisille muotoilukasvatustyöpajoja, joissa oppilaat pääsevät tutustumaan tehtävien avulla ja itsetekemisen kautta eri muotoilualoihin. Syksyllä 2014 Designarkisto julkaisi verkossa ensimmäisen arkistoaineistojen pohjalta laaditun muotoilukasvatuksen opetusmateriaalin. Koulujen muotoiluopetuksen tueksi tarkoitettu opetusmateriaali tutustutti oppilaat muotoilijoiden työhön ja työvälineisiin arkistoaineistojen avulla. Tätä muotoilija Elisa Savolaisen laatimaan opetusmateriaalia päivitettiin vielä kesällä 2016.

Syksyllä 2020 Designarkiston muotoilukasvatusmateriaali päätettiin uudistaa kokonaisuudessaan. Tavoitteena oli laatia koulujen muotoiluopetusta varten monipuolinen, inspiroiva ja helppokäyttöinen kokonaisuus. Uudistetun muotoilukasvatusmateriaalin suunnittelusta ja toteutuksesta on vastannut taiteen maisteri, muotoilija Tytti Vuorikari. Kaikki tähän muotoilukasvatusmateriaaliin liittyvät luennot muotoilutehtävineen, lisämateriaalit ja tulostettavat tehtäväpohjat ovat ladattavissa pdf-tiedostoina Designarkiston nettisivuilta. www.elka.fi/designarkisto

Oppitunnit

Muotoilukasvatusmateriaali on suunniteltu erityisesti peruskoulujen 3.–9. luokkien opetukseen. Materiaalia voidaan kuitenkin hyödyntää myös muilla luokka-asteilla ja koulun ulkopuolisessa opetuksessa esimerkiksi johdatusluentoina muotoilun eri osa-alueisiin. Muotoilukasvatusmateriaali sopii erityisesti kuvataiteen ja käsityön tunneille, mutta se soveltuu käytettäväksi myös yhteiskuntaopin tai äidinkielen tunneilla.

Muotoilukasvatustyöpajoja on kuudessa eri teemassa: tuotemuotoilu, korumuotoilu, kuosisuunnittelu, logosuunnittelu, pakkausmuotoilu ja palvelumuotoilu. Näiden aiheiden sisällä käydään läpi muotoilun liittyviä suunnittelulähtökohtia sekä muotoilijan prosessia. Muotoilukasvatusmateriaali on suunniteltu siten, että yhden teeman läpikäymiseen menee aikaa yhden kaksoistunnin verran.

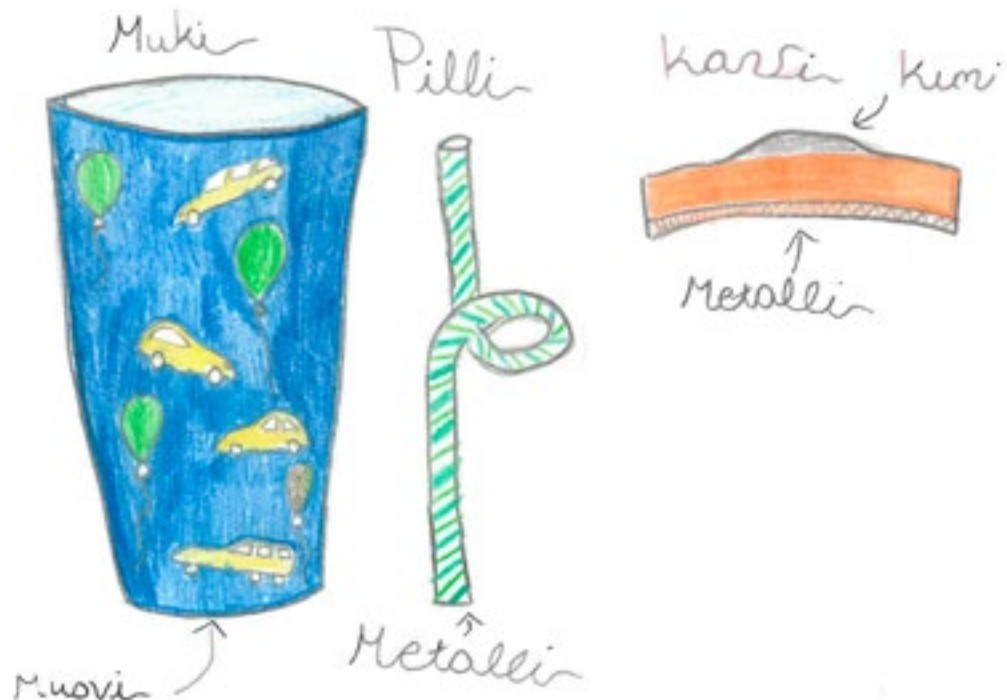
Muotoilukasvatusmateriaali koostuu luento-osuuksista ja muotoilutehtävistä. Luento-osuudet johdattavat oppilaat valittuun teemaan ja muotoilutehtävien avulla päästään käytännön kautta kokeilemaan muotoilutaitoja.

Tuotemuotoilu

- Tutustutaan tuotemuotoiluun kokonaisuutena.
- Selvitetään, mitä asioita tuotemuotoilussa pitää huomioida.
- Ymmärretään, mitä ovat käyttäjäpersoonat ja käyttöympäristöt.
- Suunnitellaan esine piirtämällä käyttäjäpersoonia hyödyntäen.
- Muotoilutehtävässä annetaan tilaa vapaalle ideoinnille esinettä suunnitellessa.

kuva: Designarkiston tuotemuotoilutyöpaja

6

Korumuotoilu

- Tutustutaan korumuotoilun erityispiirteisiin.
- Käydään läpi korumuotoiluun liittyvää materiaalituntemusta.
- Muotoilutehtävässä suunnitellaan koru piirtämällä, ja sen jälkeen muovaillaan korun prototyyppi silkkimassasta.
- Korumuotoilussa on mahdollista päästää luovuus valloilleen ja tehdä erilaisia koruja.
- Tehtävää voi jatkaa toisella tunnilla silkkimassan kuivuttua korun maalaamisella.

7

kuva: Tytti Vuorikari

Kuosisuunnittelu

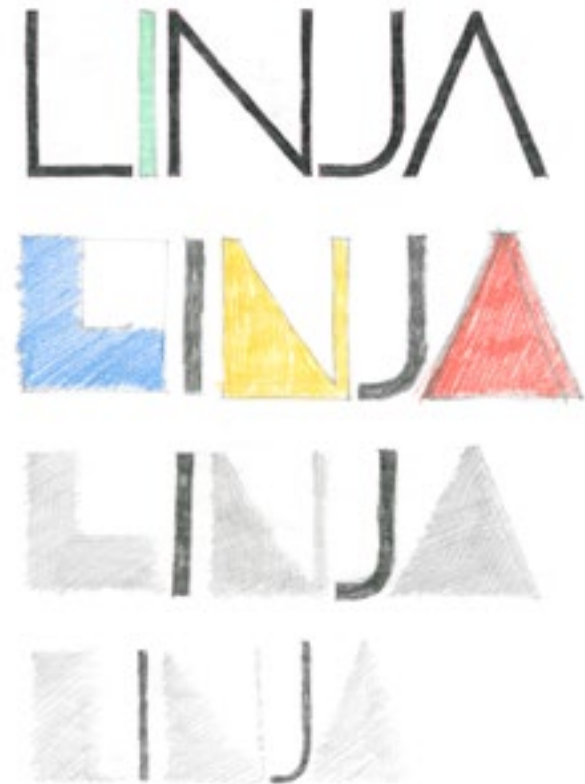
- Tutustutaan kuosisuunnittelun periaatteisiin.
- Ymmärretään kuosin koostuvan kuvioista, jota toistetaan.
- Aloitetaan kuvion suunnittelulla ja lopuksi tehdään valmis kuosi kuvioaihetta toistamalla.
- Värikarttaa on mahdollista käyttää kuosisuunnittelun tehtävässä apuna. Tällöin kannattaa keskustella, millaisia erilaisia värivaihtoehtoja kuosista on mahdollista tehdä, ja miten ne vaikuttavat kuosin tunnelmaan.
- Valmis kuosi kannattaa myös nimetä.

kuva: Sari Muinonen

Logosuunnittelu

- Tutustutaan logosuunnittelun periaatteisiin ja tunnistetaan logon eri osat.
- Ymmärretään, miksi logoja suunnitellaan.
- Selvitetään, missä logoja käytetään.
- Piirretään logo yritykselle.
- Logosuunnittelussa kannattaa käyttää värikarttaa tehtävän tekemisen tukena.

Pakkausmuotoilu

- Tutustutaan siihen, millainen on toimiva pakkaus.
- Ymmärretään, mitä eri asioita tulee huomioida pakkauksia muotoillessa.
- Suunnitellaan pakkaus pohjia hyödyntäen apuna pakkauksen ulkoasua.
- Värikarttaa voi tässä tehtävässä käyttää apuna.
- Leikataan ja kootaan pakkaussuunnitelma kolmiulotteiseksi pakkausmalliksi.

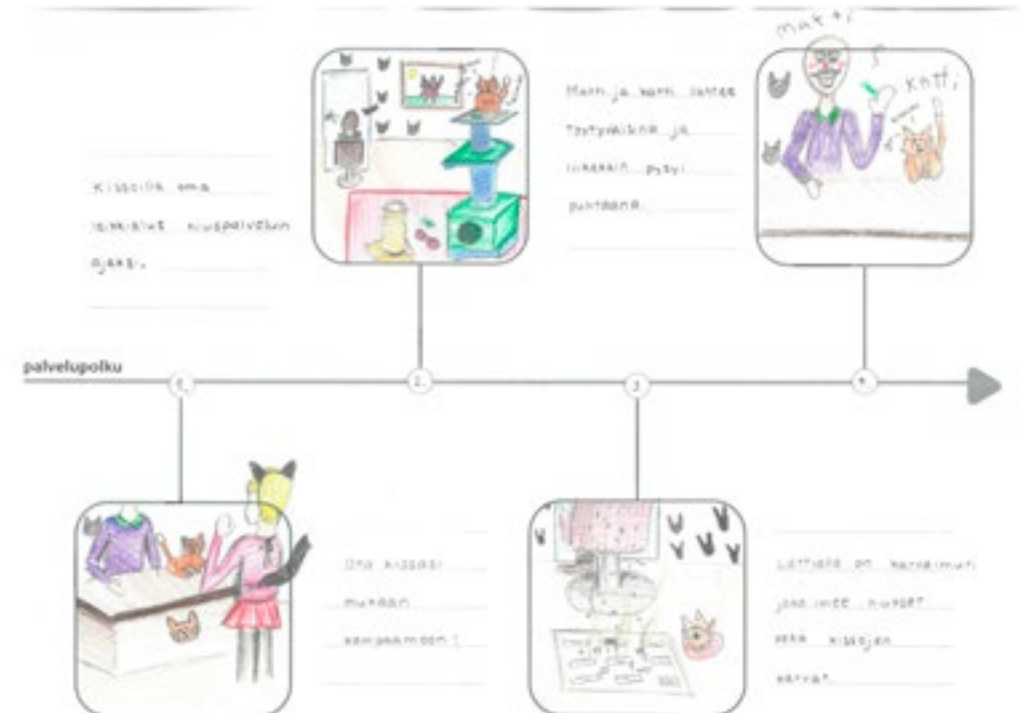

kuva: Tytti Vuorikari

Palvelumuotoilu

- Tutustutaan siihen, mitä on palvelumuotoilu ja miksi sitä tehdään.
- Käydään lävitse palvelumuotoilun koko prosessi.
- Keskitytään erityisesti ideointiin ja palvelupolun eri vaiheisiin esimerkkejä käyttäen.
- Ideoidaan ja suunnitellaan uusia palveluita kouluympäristöön.
- Piirretään ja kirjoitetaan palvelupolut valituille ideoille.

kuva: Designarkiston palvelumuotoilutyöpaja

Tulostettavat lisämateriaalit ja tehtäväpohjat

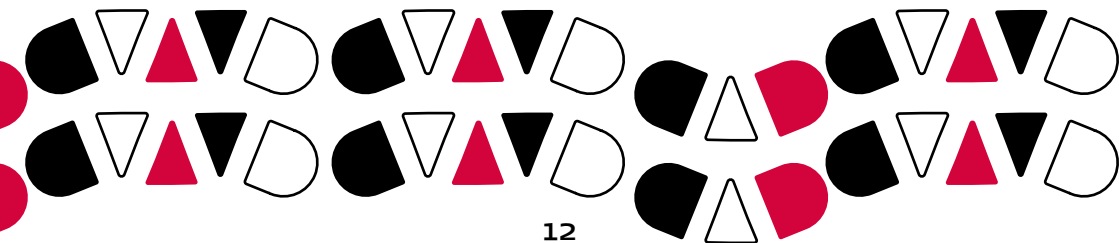
Muotoilukasvatusaineiston tueksi on tehty tulostettavia lisämateriaaleja ja tehtäväpohjia, joita voidaan hyödyntää muotoilutehtäviä tehdessä. Niiden käyttö on ei ole pakollista, mutta ne helpottavat sekä oppilasta että opettajaa.

Lisämateriaali

Lisämateriaaleja ovat **värikartta ja käyttäjäpersoonat**. Ne on hyvä tulostaa värillisinä.

Värikarttaa voidaan käyttää kaikkien muotoilukasvatusosioiden mukana. Erityisesti se on tarkoitettu logosuunnittelun, kuosisuunnittelun ja pakkausmuotoilun tehtäviä varten.

Käyttäjäpersoonat ovat tehty tuotemuotoilun tehtävän tueksi, mutta ne soveltuvat myös korumuotoilun ja kuosisuunnittelun tehtäviin. Käyttäjäpersoonia on seitsemän erilaista, ja niissä on haluttu tuoda esille mahdollisimman erilaisia persoonia. Persoonien kuvituksessa on käytetty Elkan ja Designarkiston arkistomateriaaleja laajasti eri vuosikymmeniltä. Käyttäjäpersoonien kuvailut on tehty nykyaikaisiksi ja oppilaiden helposti samaistuttaviksi.

Persoonat: Jänö Jussi

Ikä: 1,5 vuotta

Koko: 58 cm

Pukeutumistyyli:
klassinen
jänispukeutuminen

Innokas maalari

Lempiruoka:
oksat ja varvut

Perheenisä,
6 lasta

Metsänvartija

Tehtäväpohjat

Suunnittelupohja on tehty tehtävien toteuttamisen avuksi, ja se ovat tulostettavissa sekä koossa A4 että A3. Eniten suunnittelupohjasta on apua tuotemuotoilun, korumuotoilun, logosuunnittelun ja pakkausmuotoilun tehtävissä. Suunnittelupohjassa on tilaa sekä isommalle piirustukselle että pienemmälle yksityiskohtakuvalle.

Lisäksi suunnittelupohjassa on tilaa omaan suunnitelmaan liittyville muistiinpanoille sekä ajatuksille tehtävästä. Ajatuksia tehtävästä -osioon oppilas voi kirjoittaa omia ajatuksiaan tehtävään liittyen. Sitä voidaan myös käyttää vertaisarviointiin siten, että toinen oppilas voi kirjoittaa mietekuplaan ajatuksiaan toisen työstä. Lisäksi suunnittelupohjasta löytyy "Miten meni?" -kohta, jossa oppilas voi arvioida omaa työtään ja tekemistään ympyröimällä hymiön.

Useammasta suunnittelupohjista on mahdollista koostaa muotoiluvihko. Tällöin suunnittelupohjat on hyvä tulostaa kaksipuoleisena ja kääntämällä lyhyen reunan ympäri. Lopuksi tulosteet niitataan yhteen vihoksi, jota käytetään eri muotoilutehtäviä tehdessä.

Kuosisuunnittelussa on mukana kaksi A4-kokoista **kuosipohjaa**. Niiden avulla on mahdollista harjoitella kuosin kuvioaiheen toistamista.

Pakkausmuotoilutehtävää varten on kaksi A3-kokoista **pakkauspohjaa** kahdelle eri elintarviketuotteelle: maitopurkille ja suorakulmaiselle elintarvikepakkaukselle. Näihin pohjiin on tarkoitus piirtää ja värittää pakkaus kaksikulotteisena ja tämän jälkeen leikata ja koota suunnitelma valmiiksi pakkaukseksi.

Nämä pakkauspohjat kannattaa tulostaa paksummalle paperille esim. 250 g.

Palvelupolkupohja on tarkoitettu palvelumuotoilutehtävän tueksi. Sen avulla palvelupolun suunnittelu ja koostaminen on helpompaa.

Muut tarvikkeet

Muotoilukasvatustyöpajojen toteuttamisessa tarvittavat muut välineet ovat koulutyössä muutoinkin käytössä: lyijykynä, kumi sekä erilaiset värikynät. Lisäksi tavallinen A4-tulostuspaperi sopii hyvin luonnosteluun. Korumuotoilussa esimerkiksi silkkimassa on hyvä valinta prototyypin valmistukseen. Tuotenimenä sillä on Silk Clay®.

Lähteet

Kettunen, Ilkka. 2000. Muodon palapeli. Porvoo: WS Bookwell Oy.
Tuulaniemi, Juha. 2011. Palvelumuotoilu. Hämeenlinna: Talentum Media Oy
Vihma, Susann. (toim.) 2009. Suomalainen muotoilu -kohti kestäviä valintoja. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Linkit

www.elka.fi/designarkisto
www.facebook.com/designarkisto

Muotoilukasvatusmateriaalin suunnittelu ja toteutus:
taiteen maisteri, muotoilija Tytti Vuorikari.

DESIGN | ARKISTO

